విషమ పరీక్ష

చిన్న కథ

రచయిత :

ధనికొండ హనుమంతరావు

“నిండు ముఖంతో ఉల్లాసంగా లోకాన్ని చూసి నవ్వుతూ, మేఘాల్లో ఆటలాడుకుంటూ— పరుగెత్తుకుపోతూన్న ఆ చందమామ మన కోసమే—కదూ?”

అన్నింటా నువ్వే ఆక్రమించావ్...ఇతర్లకు ఇందులో తావులేదు. ఎప్పుడూ నువ్విలా నా పక్కనే ఉంటే...?”

“ఏంచేస్తారు ?”

సుభద్ర మాట్లాడకుండా గంభీరంగా అనంతాకాశం లోని శశి సౌందర్యాన్ని చూస్తోంది.

“జీవితమంతా నువ్వూ, చంద్రుడూ, ఐతే—?” అర్థోక్తిలోనే ఆగి వేణు ప్రశ్నార్థకంగా ఆమె ముఖం లోకి చూశాడు.

అమాయకంగా లోలోన నవ్వుకొని ఆమెఅంది: “ఇప్పుడల్లాగే అనిపిస్తుంది—”

“ఎప్పుడూ ఇల్లాగే అనిపిస్తుంది; నిద్రావస్థలో, సుషుప్తావస్థలో—ఊహల్లో, పోహల్లో

కొంటెగా నవ్వి అన్నాడు “ఏంచేస్తానో? ఇల్లా హృదయానికి హత్తుకొని—మెరిసే నీకళ్లల్లోంచి నీ హృదయాన్నీ, ఆత్మనూ విలోకిస్తూ వాటిని నావిగా చేసుకునేందుకు నా శక్తినంతట్నీ వినియోగపరుస్తా. నేను నువ్వుగా మారి, ఏకమై, ఐక్యమై నీలో కలిసి కరిగిపోయ్యేందుకు ప్రయత్నిస్తా”—ఉద్రేకంతో ఆమెను దగ్గరకు లాక్కొన్నాడు.

కొన్ని గంటలకాలం వారిభౌతిక శరీరాలు నీలాకాశంకింద ఉన్నా—వారి హృద

యాలూ, ఆత్మలూ సైదోడుగా ఏవో సౌఖ్యమయి ప్రపంచాల్లో విశ్వవిహారం చేశాయ్.

గడచిన క్షణాల్ని గుర్తించుకోకుండానే వారిలోకపు వ్యక్తులై—ఒకళ్ళ కళ్ళ నొకళ్ళు ప్రశ్నించుకుంటూ వింత నవ్వొకటి నవ్వుకున్నారు.

“సుభా! ఇద్దరమూ దంపతులమైతే” మాట మధ్యలోనే అందుకొని ఆమె అంది: ‘మీకు ఎప్పుడూ ఇదేగోల! ఇప్పుడుకామా? లోకందృష్టిలో, సంఘందృష్టిలో కాకపోతే మాత్రమేం?”

“అదికాదు సుభా! నన్ను సరిగ్గా అర్థం చేసుకో; ఇద్దరి మధ్యా ఒక శాశ్వతసంబంధమేర్పడాలి. అప్పుడుకాని నీకు గౌరవంఉండదు. ఆలోచించు: నువ్వొక ధనికుడుభార్యవంటే నీకీ ప్రజలిచ్చే ఉన్నతస్థానాన్ని—”

“నాకా? నాకా?” అని వికటంగా నవ్వి అంది “నాకు పిచ్చిభ్రమలు పెడుతున్నారు. మీరొక్కరూఉంటే నాకింకేమీ అక్కర్లేదు. నాకెందుకీ మనుష్యుల ముఖస్తుతులు? నాలోలేని విలువను నాకు ఆపాదిస్తున్నారు. నాకు కులంలేదు; గోత్రంలేదు. ఎవరికీ ఎప్పుడూ ఎందుకూ పనికిరాకుండా పడివున్న నన్ను ఏరుకొచ్చారు; మీరుమాత్రమే నాకిచ్చే గౌరవంతో నేను తృప్తి ను. ఎన్ని పుణ్యక్షేత్రాలుదర్శించి, ఎన్ని గంగాస్నానాలుచేసినా పంది నందికాలేదుగా! సాంఘికంగా వివాహానికి విలువఉండొచ్చు. కాని నీతికీ, ఆ విలువకూ ఉత్తర దక్షిణధృవాలకున్నంత దూరం. ప్రేమకు వైవాహికజీవితమే అవసరమా? నేను లోకం ఎదుట మీకు భార్యనై ఇంతకన్న ఎక్కువ ఆనందాన్నివ్వగలననే నమ్మకం నాకులేదు. బాహ్య సంస్కారంవల్ల ఎప్పటికీ సత్యాన్ని గ్రహించలేం. మనలో లేని సంస్కారాన్ని దేన్నైనా వివాహంవల్ల సాధించగలమా?

లోతుగా ఆలోచించి అన్నాడు: “కాదు సుభా! నా కష్టాల్లో సుఖాల్లో—అన్నింటానీకు సమభాగంకావాలి; అర్ధాంగినైతే ఎంత సులభంగా వీటిని సంపాయించొచ్చు—”

“ఇంతకు మించిన అధికారం నాకొద్దు. బతకటానికి అవసరమైనంత డబ్బే నాకు చాలు. మీ ధనాన్ని తినే ఇంతమంది జనంలోనూ నేను కూడా ఒకతెనౌతాను. నా మాటవినండి... మీరు ఏదో బాధకు అనవసరంగా గురౌతున్నారు.”

“సుభా నువ్వు నాకు శాశ్వతంగా కావాలి. ‘నా’ అనుకునే వాటిల్లో నువ్వొకతెవవాలి...” తన హృదయాన్ని విప్పిచెప్పగల భాష ఇదేనని అతను గాఢంగానమ్మాడు.

“ఔతాను—ఎప్పటికీమీదాన్నే ఔతాను. దానికి వివాహబంధమేనా అవసరం? ఆ సంస్థమీద నాకు నమ్మకంలేదు. నాలో సంస్కారంతో నేను విశ్వాసంతో జీవితాంతవరకూ మిమ్ము నా స్వామిగా ఆరాధించగల

ననే నమ్మకం నాకుఉంది. నా మీద మీకు లేదూ ?" ఆమె చివరి ప్రశ్నకు ఆమె కంఠంలో దీనత్వం స్ఫురించింది.

నమ్మకం ! ఇదిలేకపోతే ఆమెను తను జేరదీసేవాడేకాదేమో ? వేణు నవ్వాడు.

"అదిలేకపోతే ఇంతవరకూ ఇద్దరమూ కలిసిమెలిసి ఉండేవాళ్లంకాదు—"

"ఆ నమ్మకాన్నే వృద్ధిపరుచుకోండి. ఇల్లా గడిచిపోయేకాలమే మనను ఇంతకన్న గాఢంగా బంధిస్తుంది..."

నిశ్చలంగా అతను క్షణకాంతుల్లో పశ్చిమాద్రిని ఎగబ్రాకుతూన్న చందమామలోకి చూడసాగాడు.

గట్టిగా గాలివదుల్తూ ఆమె అంది: నేను రాణించినా క్షీణించినా మీరేగా నాకు దిక్కు! ఈ అనాథకు ఇంకెవరున్నారు...?"

ఆమె గాయపడ్డదని నొచ్చుకొని ప్రసంగాన్ని మార్చుతూ వేణు, "లేదులే—సుభా ! నీకు నేనూ నాకు నువ్వూ— ఈ జీవితాంతం వరకూ—మనది ఏక ప్రాణి—అవునా ? అన్నాడు.

"ఊఁ" అని ఆమె అంతర్వాణి సన్నగా పలికింది.

2

సుభద్ర జ్వరం వేణులో చలనం కలిగించక పోలేదు. డాక్టర్ కృష్ణరావుమధ్యా తనమధ్యా ఆ చిన్ననాటి స్నేహం ఏ రహస్యమూ లేకుండా చేసింది.

"సుభను ఓకంట కాయాలి. రెండు మూడురోజులదాకా నేను ఊళ్లో ఉండను. ఆమె నా ప్రాణంసమానం ! ఇప్పుడు నాకామెను చూచే వ్యవధికూడా లేదు—"

నవ్వుతూ తలవూపిన స్నేహితుడి భుజాన్ని తట్టి—వేణు స్టేషన్ముఖంపట్టాడు.

ఆ రెండుదినాల జ్వరము మళ్లాచికానికి 'నాంది' అయింది. తన వ్యాధిని తెలుసుకొని సుభద్ర ఒణకక, తొణకక తనలో తనువికటంగా నవ్వుకొంది. ఆమె సేవకై ప్రత్యేకంగా నియమింపబడ్డ ఇద్దరు దాసీలూ తమలోపంలేదని చాటుతూనే ఉన్నారు.

డాక్టర్ వచ్చినప్పుడల్లా మెల్లిగా కన్ను తెరిచి, బాధగాచూస్తూ, 'వారొచ్చారా ?' అనేది.

" లే-దు "

ఆమెకు ఆ ప్రశ్నా, డాక్టర్కు ఈ జవాబూ కంఠోపాఠ మైపొయ్యాయ్ — ఈ ఐదురోజుల్లోనూ !

ఆమె ప్రియుడి సం ఆ తృతపడ జొచ్చింది; డాక్టర్కు ఆమె ఆరోగ్యాభివృద్ధిని గూర్చి ఆతృత అధికమైంది.

వేణు రాగానే డాక్టర్ నవ్వుతూ, "ఆమె నీకోసం ఎదురు తెన్నులు చూస్తోంది" అన్నాడు.

"ఆమె కెల్లా ఉంది?"

"మ—శూచికం! ఒక మాదిరిగా ఉంది—"

డాక్టర్ ఉచ్చారణ తగ్గుస్థాయిలో ఉన్నా వేణును అదరగొట్టింది. అతని హృదయంలో రేకెత్తిన తుపాను లక్షణాల్లో అధిక భాగం ముఖంలోనే ముద్రితమయ్యాయ్. ఊహా ప్రపంచంలో రోగిష్టిమంచాన్నీ, ఆ వ్యాధితో బొబ్బలెక్కిన శరీరాకృతితో బాధపడే రోగినీ సృష్టించుకొని కలవరపడ్డాడు. తను అధికానురాగంగా ఆరాధించిన ఆ సౌందర్యమూర్తి ఈ నాడు మహామ్మారీ కరకు కోరల్లోపడి నలిగిపోవటం తలచుకోలేకపోయ్యాడు. ఆమె వికృతరూపంతో తన ఎదుట నిలబడ్డటుంది— అతని కళ్లు సూన్యంలోని కాల్పనిక వికారాకారాన్ని కూడా చూడలేక ఒక్కసారి కొన్ని క్షణాలవరకూ మూసుకొన్నాయ్.

విషాదగాత్రంతో అన్నాడు: "ఇప్పుడామె ఎక్కడుంది?"

"ఆ—అద్దెకొంపలోనే చూద్దుకాని వెళ్దామా?"

"నేనా? నను?" అని వికృతంగా, వికారంగా నవ్వి అన్నాడు: నేను రాలేను— కాదు; రాలేదని చెప్పు—"

"అబద్ధం దేనికి? ఆమె నీకోసం కలవరిస్తోంది"

"ముందు నాకు చెప్పు—కృష్ణా! ఆక్రిమి అంటకుండా వుండేందుకు ఈ లోకంలో ఉన్న రక్షలు—"

డాక్టర్ హేళనగా, పెద్దగా నవ్వాడు. "పినాయిల్ లాగెయ్—ఉదర గోళమంతా శుభ్రంగా క్లీన్—క్లీన్ అయిపోతుంది—"

"నవ్వులుకాదు—నిజంచెప్పు—"

"ఇదేనా నీ భయం? మరేంఫర్వాలేదు. ముందు జాగ్రత్తపడ్డాకనే వెళ్లాంలే"

చేతిన ఉన్న టీకాల్ని చూచుకొన్నాక వేణు బుర్ర తిరుగుడు వేగం కొద్దిగా తగ్గింది.

కాస్త ఆగినిట్టూర్చి వేణు, "నేను రాను కాని—" అన్నాడు.

ఇంత భయమైతే ఎట్లా?"

"భయమో—గియమో! ఎవరిప్రాణం వాళ్ళకు తీపి.—"

"ఇదేం ప్రాణగండం కాదులే! మేము మందులిచ్చే వేషాలు వేసుకొన్న మానవుల మేగా! మాకు మాత్రం ఉండదూ ప్రాణంమీద తీపి?

"కాదనను-కాని మీకు అలవాటైపోయింది. ఆపరేషన్లకూడా చలించని మొండి గుండెలున్న వాళ్లు మీరు. మాకు హృదయా

లున్నా వాటికిపైన తాబేటి డిప్పలున్నాయ్! ఇదంతా ఎందుకు? నేనుమాత్రం రాదల్చుకోలేదు—"

"వేణూ! ...పొరపడుతున్నావు! నీ ప్రాణానికి నా ప్రాణం అడ్డమెయ్యనూ? ఆమె కళ్లు కాయలుకాచేట్టు నీకోసం లేచి కూర్చొంది."

"ఏమన్నా అవనీ—నేను రాను—"

★

"ఇవ్వాళ ఏమన్నా నయంగావుందా!"

"లేదు: అంతకంతకు ప్రమాదావస్థలోకి లాగుతోంది. ఇది ప్రాణగండమనికూడా నాకు తోస్తుంది."

కళ్లుమూసుకొని వేణు, "ఆమె జీవించకూడదనే దేవుణ్ని ప్రార్థిస్తా—" అన్నాడు.

డాక్టర్ను ఆశ్చర్యమూ, అయోమయమూ కలిసి ఉక్కిరి బిక్కిరిచేసాయ్.

"ఏమన్నావ్?—ఆమె జీవించటం కూడా నీకు ఇష్టంలేదా? ఇదేనా నువ్వనవలసినమాట? డాక్టర్లకు కాదు హృదయాలు లేంది. నీలాటివాళ్లకు."

నవ్వి వేణు అన్నాడు: "ఆమె జీవించి ఏం ప్రయోజనం? ఎవర్ని సంతోషపెట్టగలదు? ఆమెను మృత్యువు ఆవరిస్తే చాలా అదృష్టవంతురాలౌతుంది—"

"నీ నిఘంటువులో సానుభూతిఅనేపదం కూడా లేదుకాబోలు! కాపు కాయంగానే నరికేసే అరటిచెట్టులాగు—ఆమెను చూస్తున్నావ్. ఆమె దీనావస్థచూస్తే నాకే జాలేస్తోంది, నువ్వొచ్చావని చెప్పా. ప్రాధేయపడ్డది. ప్రార్థించింది—నిన్నొక్కసారి రమ్మని. ఈ నాటితో ఆమె ఆయువుకూడా సరేనేమో! ఒక్కసారిరా—"

"ఇప్పుడొచ్చేందుకు వీల్లేదనిచెప్పు—"

3

మెల్లిగా కళ్లుతెరిచి, ఎండిన పెదవుల్ని నాలికతో తడిచేసుకుంటూ ఆమె అడిగింది: "రానన్నారా?"

డాక్టర్ చూచిన నేలచూపుల్లో ఆమెకు నిరాశాజ్యోతి స్ఫురించకపోలేదు. వేటకాని అంబుకు గురైన అమాయకపు లేడిలాగుచూస్తూ ఆమెఅంది: "వారితో చెప్పండి—నేనింక ఎక్కువకాలం బతకనని నా కెవరో చెప్తున్నారు. ఆయన్ను కడసారి చూడ్డామనివుంది. అంత భయమైతే— ఆ వాకిలిదగ్గిర రెండు నిమిషాలపాటు నిలబడి తిరిగి పొమ్మనండి. ఆ నాడు నాలో వారికి కన్పించిన అమృతానికీ, ఈ నాటి విషానికీ భేదమేమిటి? నాకు తెలీకుండానే నాలో ఇంతమార్పా? నేను బత్కిచెడ్డదాన్ని; ఉంపుడుకత్తె నవటంచేతనేగా నాకింతమాత్రం సానుభూతికూడా లేకపోయింది? గతిలేని నన్ను జేరదీశారు—నా జీవితంలో ఏ లోపమూ కన్పించనీ[illegible]ది నాతుదికోరిక. వారినిచూచాక శాంతితో మృత్యుదేవతను నాకు నేనై ఆహ్వానించుకొంటాను. ప్రయత్ని

స్తున్నాను. ఎల్లాగైనా ఆ కోరికను చంపుకుందామని; అది నా అల్పప్రాణికి అతీతమైంది. ఆయనకే నేను అనవసరమైతే మీబోటివారి కేం పట్టింది—నాలాటి నిరుపయోగులకు సానుభూతిగా నిట్టూర్చటానికి? వారికి హానిచేద్దామని నాకు లేదు; వారు నన్ను తాకనక్కర్లేదు, ఈ గదిలోకికూడా ప్రవేశించనక్కర్లేదు. నా నా జీవితజ్యోతిని వెలిగించి, ఇన్నాళ్లూ పెద్దగా ప్రజ్వలింపజేసిన వ్యక్తికి నాకడపటి నమస్కారాన్ని అర్పించి, ఆమూర్తిని చూస్తూ ప్రాణాలు వదుల్తాను. ఈ కన్నులు ఇదివరకే గుడ్డివైపోయి వుంటే ఈకోరిక రేకెత్తేదికాదేమో! ఆయన్ను నమ్మాను; నా ఇలవేల్పుగా ఆరాధ్యదైవంగా వారినిపూజించాను; నాజీవిత సర్వస్వాన్ని వారి పాదాలకడ అర్పించాను, వారేనన్ను కాదనితంతే-నాకీ విశ్వంలో ఇంకెక్కడిది సానుభూతి? డాక్టర్ గారూ! ఆయనకోసం రక్తస్పర్శ ఉన్న ఆత్మబంధువుల్ని, ప్రాణమిత్రుల్నికూడా వదులుకున్నాను. నాకష్టాలకు హృదయపూర్వక సానుభూతిగా కన్నీరుకార్చే వ్యక్తులెవ్వరూ నాకిప్పుడులేరు. ఇప్పుడు ఏకాకినై వుండటంచేత నేగా—అయినవాళ్లెవరూ నాకు కానిది! నా బంధువర్గంలో కొంతమందన్నా నా అంత్యక్షణంలో నాకోసం నిట్టూర్చేవారేగా! ఈనాడు నేను దిక్కూమొక్కూలేని దుర్మరణానికి గురౌతూఉంటే—వారి విశాలహృదయంలో నేలేదా—నాకు చేరడంతమేర? ఈ లోకంనుంచి విరమించే ప్రతిప్రాణీ తన ఆత్మబంధువులనుంచి కోరే సానుభూతి ఇన్నటి కణాలేగా—నాకీనాడు కరువైంది? ఈ అంటువ్యాధిని నేను ఆహ్వానించుకున్నానా? ఇది నా నేరమా? ఈ కోరికకూడా నా పాపాల సంఖ్యకు మరొకదాన్ని కలుపుతోందా? వారు నా జీవితపథానికి తోడునీడై ఉంటారనే అమాయకపు ఆశకు గురవటంచేతనేగా—ఈ నాడింతగా దుఃఖించాల్సి వచ్చింది?—"

మాటలింక చెప్పలేక కళ్ళు రెండూ నీళ్లతోనింపింది. డాక్టర్ హృదయం ఆ అనాధప్రాణిపై అపారమైన జాలితో నిండింది.

డాక్టర్‌కు నమస్కరిస్తూ ఆమె, "డాక్టర్ గారూ! మీపాదాల మీదపడతాను మీగు వారికి ప్రాణస్నేహితులు—శ్రమ అనుకోకుండా తుదిసారి వారిని ఇక్కడకు తీసుకొచ్చేందుకు ప్రయత్నించండి—నాకు ఏ బాధా లేదు—వారిని చూడాలనే బాధ తప్ప! ఒక్కచూపేగా నేనుకోరింది" అని శూన్యదృక్కుల్తో గదిని పరికించింది.

డాక్టర్ లేచి నిలబడి అన్నాడు "ప్రయత్నిస్తానమ్మా—"

ఆమె కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా డాక్టర్ వైపు చూసింది.

"ఇప్పుడామె మృత్యుముఖంలో వుంది. ఈ చివరిసారి చెప్తున్నాను వేణూ! ఒక్కచూపుకుమాత్రమే ఆమె అనర్హురాలైందా? ఒక్కసారి వెళ్దాం పద. ఆమె మృతశరీరానికి నువ్వుకార్చే కన్నీరు అనవసరం—తరవాత పశ్చాత్తాపపడికూడా లాభముండదు—"

ఆమె మాటలన్నీ చెప్పితిరిగి అన్నాడు: "ఇది ఆమె తుదిసందేశం! దీన్ని పాలించుటం నీవిధి! ఆమె నీకు చేసిన త్యాగానికి నువ్వీ మాత్రం కృతజ్ఞతను చూపాలి. నిన్ను ఇన్నాళ్లు ఆనందడోలికల్లో ఊపిన వ్యక్తి ఈనాడు శత్రువైందా? నీ ప్రవర్తన నాకే అగమ్యగోచరంగావుంది. నీ హృదయం సంస్కరింప బడ్డదనుకొన్నా. నీలో ఏ పశువు పనిచేస్తోందో నాకర్థ మవటంలేదు లే-వెళ్దాం-ఆమె ఇంకా కొద్దినిమిషాలు మాత్రమే ఈలోకంలో ఉంటుంది." వేణుకు గత జీవిత చరిత్రంతా కళ్లముందు కట్టినట్ట యింది. ఆ దినాల్లో ఆమె తననెంత సుఖ పెట్టింది! ఆమెకు తనహృదయంలో ప్రత్యే కించిన అత్యున్నతస్థానాన్నికూడా నిరాకరించి తన పాదదాసిగా పరిగణించుకొని సేవచేసింది! ఇప్పుడు...? ఆ వ్యాధి! అంతకన్న పాపంచేసు కొన్న వ్యక్తులులోకంలో ఉండరని తను నమ్మాడు-అసలు ఆ తలపులే తనను పిచ్చి వాడుగా చెప్తున్నయ్. ఆవలి గట్టులేని ఆలో చనా సాగరంలో అతని ఊహాలన్నీ ఒకే నిశ్చ యాన్ని సూచిస్తున్నయ్. తన ప్రియురాలి తుదికోర్కెలను చెల్లించలేని తన అసమర్థతను దూషించుకొన్నాడు; చెదరిన హృదయం లోంచి వెలువడ్డకన్నీటి బిందువులతని కళ్ల నుంచి బైటబడ్డై. అది హృదయ పరివర్తనని భ్రమపడ్డ డాక్టర్, "వెళ్దాం-" అన్నాడు.

'నేను రాను— ఎందుకు రాలేనో నాకే తెలీదు—"

మానవుడివి చావుకు భయపడతున్నావ్—"

"నాకు చావంటే భయంలేదు. కాని మృత్యుదేవత ఈ రూపంలో కన్పిస్తే నాకు భయమే!

"పిరికిపందవు-" జీవితంలో చేన్నీ తల కిందులుగా తపసుచేసినా సాధించలేవు—" స్నేహితుడి చనువును ఊతగా తీసుకొని, అతన్ని బాధించి, నొప్పించయినా ఆమెకుచూ పాలనే గట్టిపట్టును డాక్టర్ వదల్లేదు.

వేణు మానాన్నే సమాధానంగాసూచిం చాడు.

"ఇంత దుర్బలహృదయుడి వనుకోలా- కృతఘ్నుడివి. ఆమెనీ ధర్మపత్నిఅయినా, తల్ల యినా, తండ్రిఅయినా. ప్రియపుత్రుడైనా, ప్రాణస్నేహితుడైనా— ఇదేగా నువ్వు చూపే సానుభూతి"?

"ఏ—మో!"

'రేపు నువ్వు ఇదేవ్యాధికి గురైతే— మేమందరమూ నీ దగ్గరకు వచ్చేందుకు నీలాగే భయపడితే-నువ్వెలా బాధపడతావ్?"

"నాకు తెలీదు"

"నేను ఎన్ని మొగదిల్లోకివెళ్తాను నన్నంటనిది నిన్ను అంటుతుందా"

"నేను నువ్వు కాదుగా!"

"నీలాంటి పాషాణహృదయాలు లోకంలోఉన్నాయనుకోలా-రావా ?"

"రా-ను"

డాక్టర్ కు కోపంవచ్చింది.

"ఆమెనూ-ఆమె హృదయాన్ని ఆత్మనూకూడా గాయపరచేవు! నీ జీవితచరిత్రలో ఇది తీరని కళంకం! నీలాంటి వాళ్లనుగుర్తించి నలుగురూ నవ్వుతాననన్నా ఉండాలి.--"

ఈ మాటలుకూడా వ్యర్థమై గాలిలో కలిసిపోయాయ్.

వేణు చేతులుపట్టుకొని డాక్టర్ అన్నాడు. ఇది నాకోర్కెగా చూడు. వాకిలిదగ్గర నిలబడి తిరిగిరావొచ్చు-ఆమె నిన్నింతకన్న ఎక్కువ కోరలేదుగా-"

"చాతకాదు"

ఇవన్నీ గడుసు సమాధానాలని తలచిన డాక్టర్-వేణును గట్టిగా పట్టుకొని జరజరా లాక్కుపోతూ, "బలవంతాన లాక్కుపోతా-" అన్నాడు.

వేణు డాక్టర్ పట్టుతప్పించుకొనేందుకు వ్యర్థప్రయత్నంచేసి, అతను బంధించిన హస్తాల్నిపట్టుకొని వేళ్లాడుతూ, "నన్ను వదులు-కృష్ణా! నువ్వు నాస్థితిలోఉంటే తెలిసేది-" అన్నాడు సీరియస్ గా!

డాక్టరుక హ్యంపుట్టింది. వేణు చేతుల్ని విసిరికొట్టి "నువ్వొక విచిత్రవ్యక్తివి." అన్నాడు.

గంభీరంగా చూస్తూ వేణు, "ఆమెతో చెప్పు నన్ను క్షమించమని ఆమెను ప్రేమిస్తున్నానని-

"మాటల్లోమాత్రమే-"

ఆ అమానుషప్రాణిదగ్గర నిలబడలేక, డాక్టర్ నేలను గట్టిగా కాలితోతన్ని చురచుర చూస్తూ, చరచరా సాగిపొయ్యాడు.

4

డాక్టర్ ముఖంలోని నిరాశనుగుర్తించి ఆమె తలవాల్చి, "నానన్నారా" అంది:

"రా-డట !"

ఇదంతా మరిచిపోదామని గట్టిగా కళ్లుమూసుకుంది; కాని బాధను ఎవరు మరిచిపోగలరు ?

నిరాశతో నిట్టూర్చి హృదయావేదనంతా ఇమిడే క్షీణస్వరంతోనే ఆమె అంది. "డాక్టర్ గారూ! నా పాతికేళ్ల బతుకూ ఈ నాడు బైటపడ్డది! ఈ పదేళ్లూ అర్థంకాని ఒక వ్యక్తి నాకీ మృత్యుముఖంలో అర్థమయ్యారు! నేను కనిన కమ్మని కలలన్నీ ఈ నాడుభ్రమగా తేలింది! నా జీవితమే వ్యర్థమైంది: ఈ నాడు వారు నాకు విధించిన ఈ అమానుష కఠినశిక్షభరించలేనిది! వారింకా వస్తారనే ఆశతోనే ఇంతసేపూ పొయ్యే ప్రాణాల్ని పట్టిబలవంతాన నిలుపుకు కూర్చున్నా. పోనీండి-"

ఎడారి వేడిలోమాడుతూ దాహానికి పీకార్చుకుపోయి-దూరాన కన్పించే ఎండమా

వును చూసి భ్రమించి-ఇంకా శరీరంలో మిగిలిన శక్తినంతట్నీ వినియోగించి పరుగెత్తి-మోసానికి గురై, నిరాశతో కృంగిపోయిన పాంథుడిలాగు ఆమె చూపులు నిరాశాపూరితమయ్యాయ్. ఒక సామాన్య మానవహృదయం భరించలేని దుఃఖాగ్ని ఆమె హృదయగోళంలో పెద్దగా ప్రజ్వరిల్లింది. కొన వూపిరిని కూడ దీసుకుంటూ మాటల్ని ఏర్చికూర్చుకుని, "ఈ కోరిక .వారి ని-గాయపరుస్తే నన్ను క్షమించ—చ మని చెప్పండీ—" అంది.

ఆమె క్షణక్షణానికీ క్షీణిస్తూన్న కాంతిని ప్రసరింపజేసే ఆమె కన్నులింక ఈ ప్రపంచాన్ని చూచేశక్తిని కోల్పోయాయి. గోడవైపు తిరిగి కడసారి గాలిని పీల్చేందుకు వ్యర్థప్రయత్నంచేసి-ఆమె నిద్రాదేవికౌగిట్లోకి శాశ్వతంగా ఒరిగింది.

★

"ఆమె పోయింది-"

వేణు మౌనంతో అనంతశూన్యంలోకి చూడసాగాడు.

"వచ్చి-చూడు"

"రా-ను"

"ఆమె జీవించి నీకు చేసిన హానికన్న ఇప్పుడేమీ ఎక్కువ జరగదుగా!"

స్నేహితుడి రెండుచేతుల్నీ పట్టుకొని వేణు అన్నాడు "ఈ దుర్బలత్వమేమిటో నాకే అర్థమవదు; దాన్ని విప్పిచెప్పడానికేం దుకు నా భాషచాలదు ఆమెను వీలైనంత త్వరలో కాటికి జేర్చు-"

"నువ్వు రాక్షసుడివి-"

వేణు కన్నీరు కార్చాడు, అతని హృదయాంతరాళంలో పొంగిపొరలే అంతు లేని, వంతులేని విచారవాహినిని చిక్కబట్టుకుంటూ "అవనీ-కృష్ణా! నేను ఆ ప్రాంతాలకు రాలేకపోయినా-ఆమెను ప్రేమించాను. ఆమెకోసం మాత్రమే నేను ఇన్నాళ్లు కష్టాల్ని ఎరుగను ఇప్పుడుకూడా ప్రేమిస్తున్నా"

"కాదు-మిన్నూ మన్నూ ఏకమైనంతగా ఆమెను మదోన్మాదంలో కామించావ్ మోహించావ్-ఆమె ఆత్మనే వంచించావ్. ఆమెనొక యంత్రంలాగు వాడుకున్నావ్-అది నీకు పనికిరానినాడు, దాన్ని లెక్కచెయ్యలేదు ఆమె ఆత్మశాంతిలేకుండా-ఒక్కతీరని కోరిక తోనే నీపాదాలక్రిందపడి నలగిపోయింది. ఆమె బుగ్గయినా నీకు లక్ష్యంలేదు-ఇదే నా ప్రేమ?"

వేణు నిట్టూర్చి అన్నాడు "నిజం కృష్ణా! ఈ మాటలు నా హృదయంలోంచి వస్తున్నాయ్ నేనామెను అప్పటికీ, ఇప్పటికీ, ఎప్పటికీకూడా ప్రేమించాను-"

"ఇది ప్రేమకాదు - ప్రియురాలికోసం ఏమీ త్యాగం చెయ్యలేని నువ్వు ప్రేమకు అనర్హుడివి. నీప్రేమను నీకు నువ్వే రుజువు చేసుకోలేకపొయ్యావ్-"

"కాని, ' నాలాటి సామాన్య మానవ ప్రాణికి అసాధ్యమైన, అతీతమైన విషమ పరీక్ష!"